

HINTALOVON

Pro Bono Gyermekjogi Központ

A helyzet rövid leírása:

Egy apa azzal kereste fel a Gyermekjogi Központot, hogy a válását követően folyamatosan fizette két gyereke után a tartásdíjat, azonban a mostanra nagykorúvá vált gyerekek után nem szeretne tovább ezen kötelezettségének eleget tenni. Mindkét gyerek jelenleg felsőfokú tanulmányokat folytat. Az apa érdemtelennek tartja a gyerekeket a tartásra, akikkel az utóbbi pár évben eltávolodtak egymástól, aminek legfőbb oka az apa új családja.

Alábbi részletes elemzésünk alapján a szülőt arról tájékoztattuk, hogy a tartási kötelezettsége akkor áll fenn továbbra is, ha az alábbi feltételek teljesülnek: a szülő teljesítőképes, a tartás nem veszélyezteti a saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását, valamint a továbbtanuló nagykorú gyerekek esetén teljesülnek a tartásra való jogosultság feltételei.

Részletes elemzés:

A rokонтartásra, valamint a továbbtanuló nagykorú gyerek tartására vonatkozó szabályokat a 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.) tartalmazza. A rokонтartás általános szabályai meghatározzák a tartásra jogosultak, illetve tartásra kötelezettek körét.

Rokонтartásra az **jogosult**, aki magát önhibáján kívül nem képes eltartani (rászorul), akinek tartásra kötelezhető házastársa, volt házastársa vagy élettársa nincs, és aki nem érdemtelen. (Ptk. 4:194-195. §).

Rászorultnak az minősül, akinek nincs olyan jövedelme, keresete, amelyből saját megélhetését teljesen vagy részben biztosítani tudná. A kiskorú gyermek tartásra való rászorultságát vélelmezni kell. Ez a vélelem a gyermek nagykorúságának betöltése után is – legfeljebb a huszadik életévének betöltéséig – érvényesül, ha a gyermek középfokú iskolai tanulmányokat folytat (Ptk. 4:214.§).

Érdemtelen a tartásra az a nagykorú, aki a tartásra kötelezettel vagy vele együtt élő hozzátartozójával szemben olyan súlyosan kifogásolható magatartást tanúsít vagy olyan életvitelt folytat, amely miatt a tartásra kötelezettől nem várható el a tartása.

Rokontartásra az **kötelezett** (Ptk. 4:195.§), aki teljesítő képes. Ha a Ptk. eltérően nem rendelkezik, nem köteles mást eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy a tartás sorrendjében a jogosultat megelőző személy tartását veszélyeztetné. A törvény eltérő rendelkezése értelmében kivételnek minősül a kiskorú gyermek tartása, akit a saját szükséges tartásának korlátozásával is köteles eltartani a szülő, illetve a sorrendhez képest valamelyest kivételt jelent a mostohagyermek és mostohaszülő illetve a nevelt gyermek tartási kötelezettsége.

A tartás mértékére és módjára elsősorban a jogosult és a kötelezett megállapodása az irányadó. Megállapodás hiányában a jogosult a tartás bírósági meghatározását kérheti. (Ptk. 4:204.§). A bíróság a tartás mértékét a jogosult indokolt szükségletei és a kötelezett teljesítőképessége alapján határozza meg (Ptk. 4:205.§). A jogosult indokolt szükségletei körében megélhetésének indokolt költségeit kell figyelembe venni. A leszármazó eltartása a nevelése és a szükséges taníttatása költségeinek viselésére is kiterjed. A tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának módosításra kerülhet sor, ha a tartás meghatározásának alapjául szolgáló körülményekben olyan változás következett be, hogy a tartás változatlan teljesítése valamelyik fél lényeges jogi érdekét sérti (Ptk. 4:210.§). A tartási kötelezettség megszüntetését (4:211.§) kérheti a kötelezett, ha a körülmények megváltoztatása folytán a tartási kötelezettségének alapjául szolgáló feltételek nem állnak fenn, vagy ha a jogosult elmulasztotta bejelenteni rászorultságának megszűnését.

A továbbtanuló nagykorú gyermek tartása

A nagykorú gyermek tartására a rokontartás közös szabályait és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseket a törvényben foglalt bizonyos eltérésekkel kell alkalmazni (Ptk. 4:219.§)

A továbbtanuló nagykorú, munkaképes gyermek akkor is jogosult a tartásra, ha szükséges tanulmányai indokolt időn belüli folytatása érdekében arra rászorul. A gyermeknek minden esetben késedelem nélkül tájékoztatnia kell a szülőt a továbbtanulási szándékáról.

A szülő nem köteles továbbtanuló nagykorú gyermekét eltartani, ha

- a gyermek a tartásra érdemtelen; vagy
- a gyermek tanulmányi és vizsgakötelezettségének rendszeresen, önhibájából nem tesz eleget; vagy
- ezáltal a szülő saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetné.

A nagykorú gyermek érdemtelen a tartásra, ha a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot, továbbá érdemtelen lehet a szülőjével, vagy vele együttélő közeli hozzátartozójával szemben tanúsított magatartása alapján is.

A szülő a huszonötödik életévét betöltött, továbbtanuló gyermekének tartására rendkívül esetben kötelezhető.

A tartásdíj megállapítása fix összegben történik. Mértékét befolyásolja a gyerek tanulmányainak végzése melletti keresete, ösztöndíja, illetve egyéb jövedelme. A tartásdíj mértékének meghatározásánál a továbbtanuló gyerek indokolt szükségleteit, saját jövedelmét, vagyoni helyzetét, a tanulmányai folytatásához jogszabály által biztosított kedvezményeket, támogatásokat és a szülők teherbíró képességét kell figyelembe venni (Ptk. 4:221.§).

A jelenleg hatályos hazai szabályozások mellett felhívjuk a figyelmet a nemzetközi dokumentumokra.

A nagykorú gyerek esetén a Gyermekjogi Egyezmény (Magyarországon kihirdette: 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről) közvetlenül nem alkalmazható, azonban vannak bizonyos alapelvek, jogok, amelyek továbbtanuló nagykorú gyerek esetén is érvényesülnek: gyerek legfőbb érdeke, a gyermek joga a szociális biztonsághoz és a gyermek joga a megfelelő életszínvonalhoz. Mindezek értelmében elsősorban a szülők, vagy a gyermekekért felelős más személyek alapvető feladata, hogy lehetőségeik és anyagi eszközeik határai között biztosítsák a gyermek testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődéséhez szükséges életkörülményeket.